

A bűncselekmények áldozatai számos joggal rendelkeznek a tárgyalás előtt és a büntetőeljárás alatt, a gyermekek, valamint az emberkereskedelem és a szexuális szabadság elleni bűncselekmények áldozatai pedig külön védelemben részesülnek.

A bűncselekmények áldozatai az alábbi jogokkal rendelkeznek:

a bűncselekmények áldozatait támogató szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

a jogszabályok rendelkezéseivel összhangban hatékony pszichológiai és egyéb szakértői segítség és támogatás a bűncselekmények áldozatait segítő testületektől, szervezetektől és intézményektől;

megfélemlítéssel és megtorlással szembeni védelem;

a méltóságuk védelme a tanúként történő meghallgatásuk során;

jog a feljelentés megtételét követő indokolatlan késedelem nélküli meghallgatásra és arra, hogy ezt követően kizárólag a büntetőeljárás lefolytatásához feltétlenül szükséges mértékben hallgassák ki őket;

arra vonatkozó jog, hogy minden cselekményben olyan személy kíséretében vegyenek részt, akiben megbíznak;

minimális mértékű orvosi eljárásokban való részvétel, de csak akkor, ha azok elengedhetetlenek a büntetőeljárás lefolytatásához;

arra vonatkozó jog, hogy a büntetőeljárás megindítására irányuló indítványt vagy a büntető törvénykönyv (*Kazenski zakonik*) szerinti magánvádat nyújtsanak be, hogy a büntetőeljárásban sértettként vegyenek részt, hogy tájékozottassák őket a vádemelés elutasításáról (a büntető törvénykönyv 206. szakaszának (3) bekezdése) és az ügyész (*državni odvjetnik*) azon határozatáról, hogy nem hoz intézkedést, valamint arra vonatkozó jog, hogy a büntetőeljárást az ügyész nélkül indítsák meg;

arra vonatkozó jog, hogy az ügyész tájékoztassa őket a feljelentésük alapján hozott intézkedésekről (a büntető törvénykönyv 206a. szakasza), és hogy panaszt tehessenek valamely felettes ügyésznél (*viši državni odvjetnik*) (a büntető törvénykönyv 206b. szakasza);

arra vonatkozó jog, hogy tájékoztatást kérjenek, és azt indokolatlan késedelem nélkül megkapják az elkövető őrizetből vagy előzetes letartóztatásból történő szabadlábra helyezésétől, az elkövető börtönből való szökéséről vagy szabadon bocsátásáról, valamint a meghozott áldozatvédelmi intézkedésekről;

a büntetőeljárást megszüntető jogerős határozatokra vonatkozó tájékoztatáshoz való jog;

továbbá a jogszabályban meghatározott egyéb jogok is megilletik.

A szexuális bűncselekmények és az emberkereskedelem áldozatai ezenkívül az alábbiakra is jogosultak:

a meghallgatásuk előtt konzultálhatnak egy jogi tanácsadóval, melynek költségeit az állam viseli;

az állam által fizetett képviselőre;

arra, hogy a rendőrségen vagy az ügyészségen (*državno odvjetništvo*) velük azonos nemű személy hallgassa meg őket, és hogy további meghallgatásuk esetén is ugyanez a személy járjon el;

arra, hogy a magánéletükre vonatkozó, a bűncselekményhez nem kapcsolódó kérdésekre megtagadják a válaszadást;

azt kérni, hogy audio-vizuális eszközök útján hallgassák meg (a büntető törvénykönyv 292. cikke);

a személyes adataik védelmére;

arra, hogy kérelmezzék a nyilvánosság tárgyalásról történő kizárását.

A gyermek áldozatoknak a fenti jogok mellett joguk van továbbá:

az állam által fizetett képviselőhöz;

a személyes adataik bizalmas kezeléséhez;

a zárt tárgyaláshoz.

Gyermeknek minősül minden 18 év alatti személy.

A gyermekkorú tanút vagy áldozatot a nyomozási bíró hallgatja meg a bizonyítás felvételére irányuló tárgyaláson, és az idézést a gyermek szüleinek vagy gyámjának kell megküldeni.

Magánvád

Feljelentés esetén az ügyész többnyire hivatalból jár el.

Magánvádat a magánvádra indítható büntetőeljárásra tartozó bűncselekmények esetében lehet benyújtani. A magánvádat az arra jogosult természetes vagy jogi személynek az azt követő három hónapon belül kell benyújtania, hogy tudomást szerzett a bűncselekményről és arról, hogy azt ki követte el.

Kártérítési igény

A sértett a büntetőeljárás keretében kártérítési igényt nyújthat be.

A bűncselekmények áldozatai egyben sértettnek is minősülnek, és jogosultak kártérítési igényt benyújtani a bírósághoz.

A kártérítési igény a következőkre irányulhat:

a vagyoni vagy nem vagyoni (az elszenvedett fájdalom vagy félelem formájában jelentkező) kár megtérítése;

személyi tulajdon visszaszolgáltatása – amennyiben a sértett bizonyítani tudja, hogy ő az adott dolog tulajdonosa vagy jogszerű birtokosa;

egy adott ügylet érvénytelenítése – amennyiben a bűncselekmény tulajdonjogi ügyletet eredményezett (ha a vádlott a sértettet rákényszerítette egy szerződés megkötésére).

A kártérítési igényt a büntetőeljárás keretében vagy külön polgári peres eljárásban lehet érvényesíteni a vádlottal szemben. A büntetőeljárás során benyújtott kártérítési igény csak akkor teljesíthető, ha a bíróság a vádlottat bűnösnek találja.

Ez nem szükséges a polgári eljárásban benyújtott igény sikerességéhez.

A sértettek jogai a nyomozás és a büntetőeljárás során

A büntetőeljárásban sértett félként résztvevő áldozat jogosult:

az anyanyelve használatára – ideértve a jelnyelvet is –, valamint tolmács igénybevételére, ha nem ért, vagy nem beszél horvátul, illetve jelnyelvi tolmács igénybevételére, ha a sértett siket vagy siketvak;

kártérítési igényt és ideiglenes intézkedésekre irányuló kérelmeket benyújtani;

képviselőre;

a tények előadására és bizonyítékok benyújtására;

a bizonyításfelvételi tárgyaláson való részvételre;

az eljárásban való részvételre, a bizonyításfelvételben való részvételre és a záró nyilatkozat megtételére;

az ügy iratainak megismerésére;

tájékoztatást kérhet az ügyésztől a feljelentése alapján hozott intézkedésről, és panasszal élhet a felettes ügyésznél;

fellebbezni;

a korábbi helyzet visszaállítását követelni;

tájékoztatás a büntetőeljárás eredményéről.

Az ügyészség és a bíróság a büntetőeljárás megelőzően és annak minden szakaszában köteles mérlegelni, hogy van-e lehetőség arra, hogy a terhelt megtérítse a sértett bűncselekmény következtében elszenvedett veszteségeit. Ezenkívül tájékoztatniuk kell a sértettet arról, hogy jogosult a saját nyelve használatára (ideértve a siketek és a siketvakok jelnyelvét is), valamint tolmács igénybevételére, ha nem beszél vagy nem ért horvátul, illetve jelnyelvi fordító vagy tolmács igénybevételére, ha siket vagy siketvak; arról, hogy polgári jogi igényt és ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújthat be; hogy tényeket adhat elő, és bizonyítékokat nyújthat be; hogy jelen lehet az eljárás során, és részt vehet a bizonyítási eljárásban; hogy záró nyilatkozatot tehet, megtekintheti az ügy iratait, és kérheti az ügyészt, hogy nyújtson tájékoztatást a feljelentés alapján meghozott intézkedésekről; továbbá hogy panaszt nyújthat be a felettes ügyészhez.

A pénzügyi kártalanításhoz való jog

A bűncselekmények áldozatainak kártérítéséről szóló törvény (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*) (*Narodne Novine* (NN); a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye) 80/08. és 27/11. szám) írja elő a Horvátországban szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozatainak vagy a törvény által meghatározott feltételek esetén a hozzátartozóiknak fizetett kártérítéshez való jogot.

Ez a törvény rögzíti a szándékos erőszakos bűncselekmények áldozatainak pénzügyi kártalanításhoz való jogát, továbbá meghatározza e jog gyakorlásának előfeltételeit és az arra irányuló eljárást, a döntéshozatali eljárásban részt vevő és határozatokat hozó döntéshozó szerveket, továbbá a határokon átnyúló ügyekben eljáró szerveket és az eljárást.

A szándékos erőszakos bűncselekmények áldozatai a nemzeti költségvetésből kártalanításra jogosultak.

A rendőrség, az ügyészség és a bíróságok kötelesek tájékoztatást nyújtani a kártérítéshez való jogról, rendelkezésre bocsátani a kérelem benyújtásához szükséges formanyomtatványokat, és az áldozat kérelmére általános iránymutatással és információval szolgálni arról, hogy hogyan kell kitölteni a kérelmet, és hogy milyen igazoló dokumentumokat kell mellékelni.

A pénzügyi kártalanítási kérelmeket az igazságügyi minisztériumhoz kell benyújtani, a szükséges formanyomtatványt a minisztérium honlapjáról lehet letölteni.

Pénzügyi kártalanítási formanyomtatvány bűncselekmények áldozatai számára_hr (223 Kb)

A kérelmeket a bűncselekmény elkövetését követő hat hónapon belül kell benyújtani. Ha az áldozat jogos indokból nem tudta a kérelmét határidőn belül benyújtani, ezen indokok megszűnésétől számított három hónapon belül, de legkésőbb a bűncselekmény elkövetésének dátumától számított három éven belül kell a kérelmet benyújtania.

Amennyiben az áldozat kiskorú vagy cselekvőképtelen, és jogi képviselője a bűncselekmény bekövetkezésétől számított hat hónapon belül nem nyújtott be kérelmet, a hat hónapos határidő azon a napon kezdődik, amelyen az áldozat betölti a 18. életévét, vagy amelyen a büntetőeljárás megindult – miután az áldozat betöltötte a 18. életévét –, illetve amelyen az áldozat cselekvőképessége helyreállt.

A kártérítésre való jogosultság az alábbi esetekben áll fenn:

erőszakos bűncselekmények áldozatai esetében, ha a Horvát Köztársaság állampolgárai, az Európai Unió valamely tagállamának állampolgárai, vagy az Európai Unióban állandó lakóhellyel rendelkező személyek, és a bűncselekményt Horvátországban követték el;

a bűncselekmény következtében súlyos testi sérülést vagy egészségkárosodást elszenvedő áldozatok a Horvát Köztársaság egészségbiztosításának erejéig jogosultak a kezelés költségeinek megtérítésére, amennyiben azt a kötelező egészségbiztosítás nem fedezi, valamint 35 000 HRK összegig jogosultak a jövedelemkiesés megtérítésére;

az elhunyt áldozat közeli hozzátartozói (házastárs vagy élettárs, gyermek, szülő, örökbefogadó szülő, örökbefogadott gyermek, mostohaszülő, mostohagyermek, azonos nemű partner, nagyszülő és unoka, ha az áldozattal azonos háztartásban éltek) 70 000 HRK összegig terjedő kártérítésre jogosultak a törvényes tartás elvesztéséért;

az áldozat halála esetén a temetési költségeket viselő személy legfeljebb 5000 HRK összegig jogosult kártalanításra;

amennyiben a bűncselekmény miatt a rendőrségen vagy az ügyészségnél feljelentést tettek, illetve eljárást indítottak a bűncselekmény elkövetési idejétől számított hat hónapon belül, függetlenül attól, hogy az elkövető ismert vagy sem.

A kártérítési összeg megállapítása érdekében figyelembe veszik az áldozat bűncselekmény alatt és után tanúsított magatartását, a károkozashoz való hozzájárulását és annak mértékét, azt, hogy az áldozat közvetlen áldozat-e, valamint hogy a bűncselekmény miatt tett-e feljelentést az illetékes hatóságoknál, és ha igen, mikor. Ezen túlmenően értékeli az áldozatnak a rendőrséggel és az illetékes hatóságokkal való együttműködését az elkövető bíróság elé állítása érdekében, figyelembe véve azt is, hogy a közvetlen áldozat hozzájárult-e a károkozashoz vagy súlyosította-e a kárt; minden ilyen esetben az áldozatnak fizetendő kártérítést ennek megfelelően csökkentik. A kártérítés iránti kérelmet elutasítják, vagy az érintett összeget csökkentik, ha az áldozatról kiderül, hogy szervezett bűnözésben vesz részt, vagy bűnszervezet tagja. A kártérítési igény akkor is elutasítható, illetve az érintett összeg csökkenthető, ha a teljes kártérítési összeg megítélése a méltányosság, az erkölcs és a közrend alapelveivel ellentétes lenne.

Az elkövető szabadon bocsátásáról való tájékoztatás

Ha a vádlottat szabadságvesztés-büntetésre ítélik, az Igazságügyi Minisztérium Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálat (Služba za podršku žrtvama i svjedocima) tájékoztatja az áldozatot az elkövető szabadon bocsátásának (feltétel nélküli szabadon bocsátása és próbára bocsátása) időpontjáról.

Az elkövető szabadon bocsátásáról a sértettnek nyújtott tájékoztatás törvényes kötelezettsége

A szabadságvesztés végrehajtásáról szóló törvényt módosító törvény (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) rendelkezéseinek megfelelően az Igazságügyi Minisztérium Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálat köteles tájékoztatni az áldozatot, a sértettet vagy ezek családját a fogvatartott szabadon bocsátásáról.

A szexuális szabadság, a nemi erkölcs, az élet vagy testi épség elleni, vagy erőszakos bűncselekmények esetén az áldozatot minden esetben tájékoztatják a fogvatartott szabadon bocsátásáról.

Ezt az információt az áldozat, a sértett vagy ezek családja részére attól függetlenül biztosítják, hogy a fogvatartottat feltétel nélküli szabadságra vagy próbára bocsátják.

Ezen túlmenően ha a fogvatartott állandó vagy ideiglenes lakóhelyére történő távozásának engedélyezéséről határoznak, a büntetés-végrehajtási intézet /börtön kérelmezheti az Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálattól, hogy nyújtson tájékoztatást arról, hogyan viszonyul az áldozat vagy az áldozat családja ehhez a

lehetőséghez. A Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálat az áldozattal folytatott megbeszélések alapján jelentést készít a büntetés-végrehajtási intézmény/börtön számára.

A tanúk és áldozatok számára nyújtott támogatás

A tanúk és áldozatok számára nyújtott támogatást a Horvát Köztársaságban az Igazságügyi Minisztérium Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálata koordinálja. Az áldozatok és tanúk a bíróság áldozat- és tanúsegítő részlegétől kaphatnak támogatást és tájékoztatást jogaikról és az eljárásokról.

Ilyen részleg hét megyei bíróságon (*županjski sudovi*) található: Zágrábban, Zadarban, Eszéken, Vukováron, Splitben, Sziszekén és Rijekában. Ezek a részlegek érzelmi támogatást, gyakorlati információkat és a jogokra vonatkozó tájékoztatást nyújtanak az áldozatoknak, továbbá támogatást és tájékoztatást nyújtanak a tanúknak és az őket kísérő személyeknek. Ezenkívül az illetékes városi és szabálysértési bíróságokon (*općinski és prekršajni sudovi*) is található támogatást nyújtó részlegek.

Az áldozatok jogaikról és a rendelkezésükre álló segítségnyújtás típusairól a **díjmentesen hívható 116 006 telefonszámon kaphatnak tájékoztatást a bűncselekmények és szabálysértések áldozatainak nemzeti telefonos ügyfélszolgálatán** (lásd a nemzeti telefonos ügyfélszolgálat honlapját).

Az Igazságügyi Minisztérium szintén tájékoztatást nyújt a sértettek és tanúk számára jogaikról; az érdeklődést a következő e-mail címre lehet küldeni: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr vagy a horvát Igazságügyi Minisztérium honlapja: <https://pravosudje.gov.hr/>

Az áldozatoknak és tanúknak nyújtott támogatás a határokon átnyúló ügyekben

Az Igazságügyi Minisztériumon belül felállított Áldozat- és Tanúsegítő Szolgálat a nemzetközi jogsegély útján bíróságra beidézett áldozatoknak és tanúknak (köztük a háborús bűncselekmények tanúinak) nyújt támogatást és tájékoztatást.

A Horvát Köztársaság bíróságain tanúvallomás tételére idézett tanúknak vagy a külföldi bíróságok előtti megjelenésre idézett horvát tanúknak egyaránt tájékoztató levelet küldenek.

A háborús bűncselekmények tanúinak szükség esetén fizikai védelmet biztosítanak, továbbá támogatást nyújtanak az illetékes bíróság előtti megjelenéshez és az utazásukhoz (a Horvát Köztársaság illetékes bíróságai előtt zajló, háborús bűncselekményekkel kapcsolatos büntetőeljárásban meghallgatandó tanúk és más felek esetében, vagy Horvátországon kívül, amennyiben a szóban forgó támogatás nemzetközi jogsegélykérelemhez kapcsolódik).

Az alábbi hivatkozásokra kattintva megtalálhatja az Ön számára szükséges információkat:

1 – Jogaim bűncselekmény áldozataként

2 – Bűncselekmény miatti feljelentés és jogaim a nyomozás vagy bírósági eljárás során

3 – Jogaim a bírósági eljárást követően

4 – Kártérítés

5 – Támogatásra és segítségnyújtásra vonatkozó jogaim

Utolsó frissítés: 27/03/2023

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.